

Pracovná migrácia v SR – hlavné zistenia a výstupy z národnej EMN štúdie: *Saturovanie dopytu po pracovnej sile prostredníctvom migrácie*

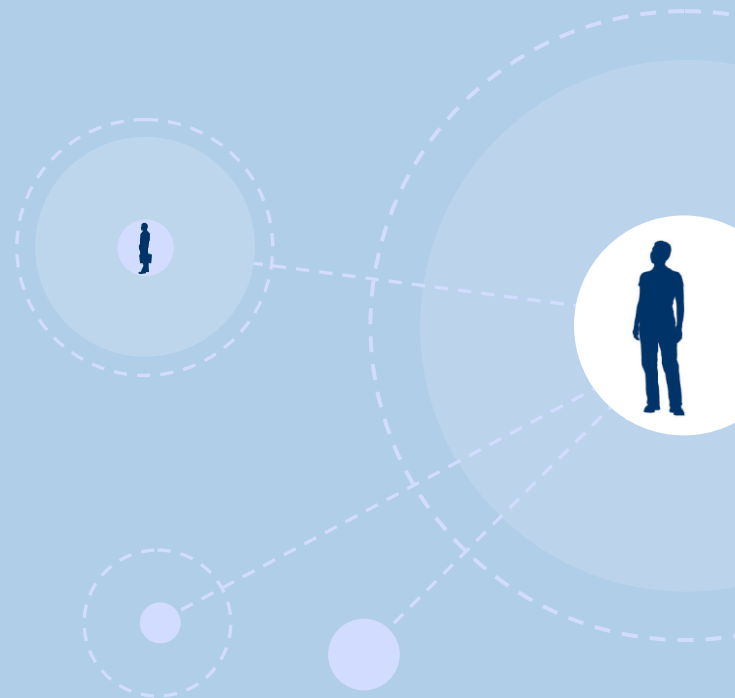
Tomáš Domonkos, Ekonomický ústav SAV
Michal Páleník, Inštitút zamestnanosti
Marek Radvanský, Ekonomický ústav SAV

Európska migračná sieť bola založená rozhodnutím Rady 2008/381/ES a je financovaná Európskou úniou.

Spolufinancované Ministerstvom vnútra SR.

Motivácia štúdie EMN

Spracovaná v rámci aktivít Európskej migračnej siete v rámci pracovného programu na rok 2010

(dostupné na: http://www.emn.sk/phocadownload/emn_studies/emn-sk_satur_dopytu_po_prac_sile_migraciou_sk.pdf)

Spoločné špecifikácie pre všetky členské krajiny EÚ

Súčasť súhrnnej štúdie rovnakého zamerania na úrovni EÚ, v ktorej sú zhrnuté výsledky národných štúdií spracovaných členskými krajinami

(dostupné na: http://www.emn.sk/phocadownload/emn_studies/emn-sk_satur_dopytu_po_prac_sile_migraciou_suhrnna-sprava_sk.pdf)

Hlavné ciele štúdie

Na úrovni EÚ

- Poskytnúť prehľad na úrovni EÚ o rôznych postupoch v jednotlivých členských krajinách v oblasti saturovaníu dopytu po pracovnej sile prostredníctvom migrácie vrátane zosumarizovania štatistických údajov

Na národnej úrovni

- Syntetizovať poznatky o migračnej politiky SR s dôrazom na problematiku uspokojenia dopytu po pracovnej sile so zameraním najmä na migrantov z tretích krajín
- Analýza stratégie a politiky Slovenskej republiky v oblasti problematiky uspokojenia dopytu po pracovnej sile prostredníctvom migrácie
- preskúmať ich všeobecné vnímanie a uskutočnené resp. plánované zmeny v týchto stratégiách a politikách ako reakciu na súčasný vývoj ekonomického prostredia

Východisková situácia

Slovensko bolo v období transformácie vnímané skôr ako zdroj ekonomických migrantov než ako cieľ pracovnej migrácie

Od roku 1990, kedy bol pojem migrácia takmer neznámy a počet migrantov marginálny, nastalo v tejto oblasti niekoľko významných zmien

Najvýznamnejšie vplýval na potrebu zmien v migračnej politike SR vstup Slovenska do EÚ a s ním spojený voľný pohyb osôb

Občania EÚ a EHP už pri pracovnej migrácii nepotrebujú povolenie na zamestnanie

Z dôvodu demografického vývoja, posúvania dôchodkového veku na 65 rokov, nižšiu zamestnanosť obyvateľstva v produktívnom veku a vysokú mieru nezamestnanosti v SR sa nejaví výraznejšia potreba organizovania legálneho prisťahovalectva (MPSVR)

Budúce výzvy

Scenáre možného vývoja z hľadiska miery konvergencie výkonnosti ekonomiky Slovenskej republiky vyjadreného v percentách priemernej úrovne ekonomickej výkonnosti EÚ-15 (Odhad EÚ SAV - Zdroj: Dlhodobá vízia rozvoja slovenskej spoločnosti. SAV. 2008. S. 90.)

Odhad potreby a deficitu pracovníkov (zaokrúhlene)

Úroveň výkonnosti EÚ-15 dosiahnutá v SR v roku 2030	Potrebný stav pracovníkov v tisícoch	Deficit pracovníkov v tisícoch
75 %	2400-2450	320-420
80 %	2500-2600	450-550
90 %	2550-2650	500-600
100 %	2650-2800	580-720

Politika pracovnej migrácie

Legálna imigrácia z tretích krajín nie je regulovaná napríklad stanovením kvót pre určité skupiny ekonomických migrantov z tretích krajín, prípadne stanovením zoznamov profesií

Migrácia za prácou sa riadi potrebami trhu práce a preferenciou občanov EÚ, resp. zachovávaní podmienky obsadzovania voľných pracovných miest evidovaným uchádzačom o zamestnanie, záujemcom o zamestnanie z radov občanov SR a krajín EÚ/EHP a Švajčiarskej konfederácie a až následne štátnymi príslušníkmi tretích krajín – princíp komunitárnej prednosti

Na druhej strane hospodárska kríza - SR nepristúpila z hľadiska zamestnávania cudzincov k reštrikčným opatreniam, akými sú závažné zmeny právnych predpisov, ktorých účelom by bolo cielene zamedziť prístup na trh práce SR alebo k opatreniam na podporu návratu migrantov do krajín pôvodu

Základné dokumenty

Do roku 2010

- Konceptia migračnej politiky (2005) – len základný rámec pre migračnú politiku
- Konceptii integrácie cudzincov v SR (2009) - problematika pracovnej migrácie len okrajovo

Od roku 2010

- Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 (uznesenie vlády SR 574/2011)

Legislatíva v oblasti pracovnej migrácie

Najzásadnejšie zákony

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Ďalšie ako napr. zákonník práce, zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, zákon o sociálnom poistení

Štatistika a trendy migrácie

V štúdií je analyzovaný vývoj pracovnej migrácie v SR podľa jednotlivých socioekonomických skupín v rokoch 2004 až 2009 – rozšírené do 2011

Uvedené údaje sledujú počty pracovných migrantov, nie celkový počet cudzincov na Slovensku

Analýzy pracovnej migrácie vychádzajú z údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

Problém s VZPS

Štatistika a trendy migrácie

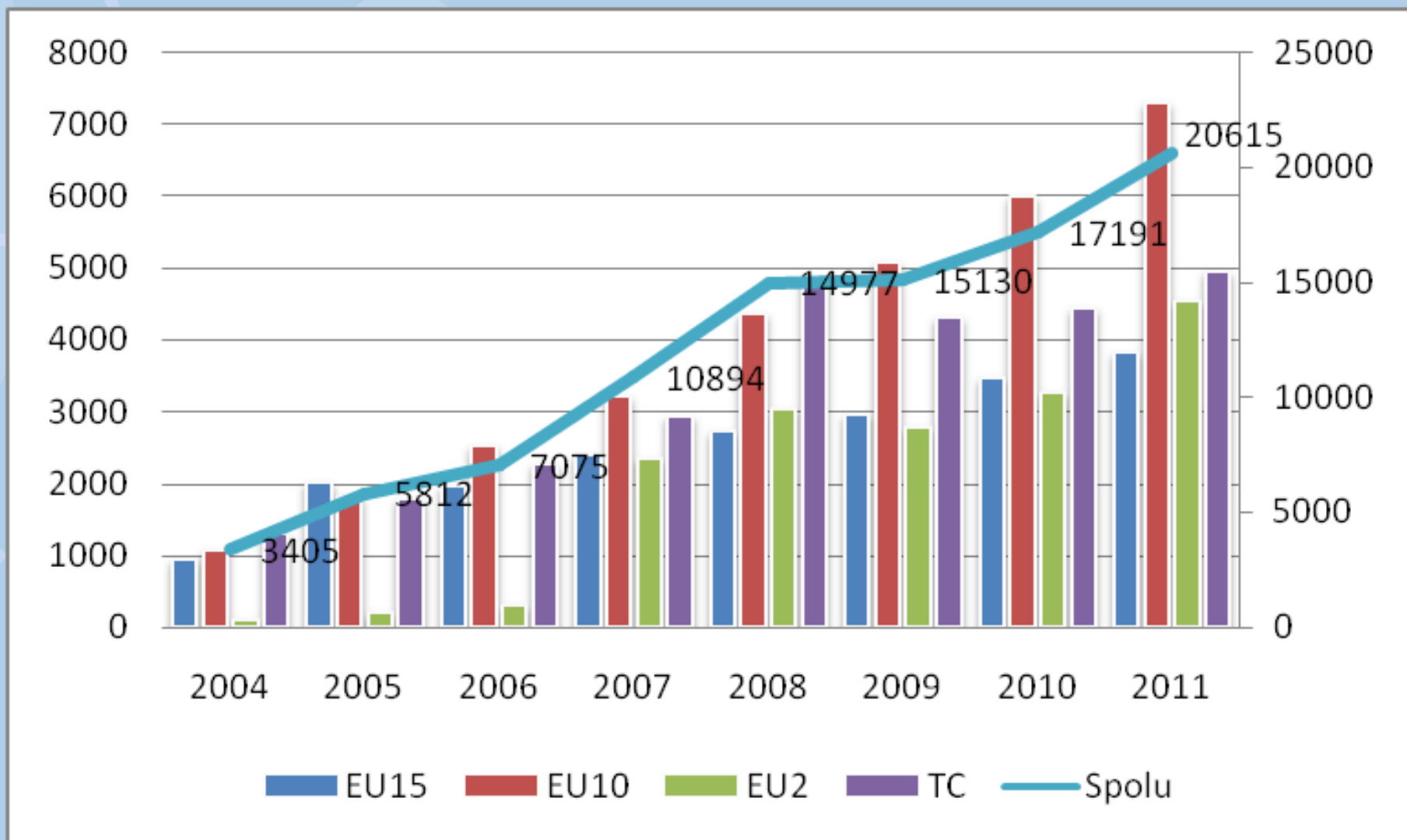
KZAM - zaviedol Federálny štatistický úrad ČSFR ako určitý preklad ISCO-88

V KZAM sa pri zatried'ovaní zamestnaní podľa klasifikácie pri definovaní 10 hlavných tried používajú dve úrovne (stupeň vzdelania, špecializácia vzdelania)

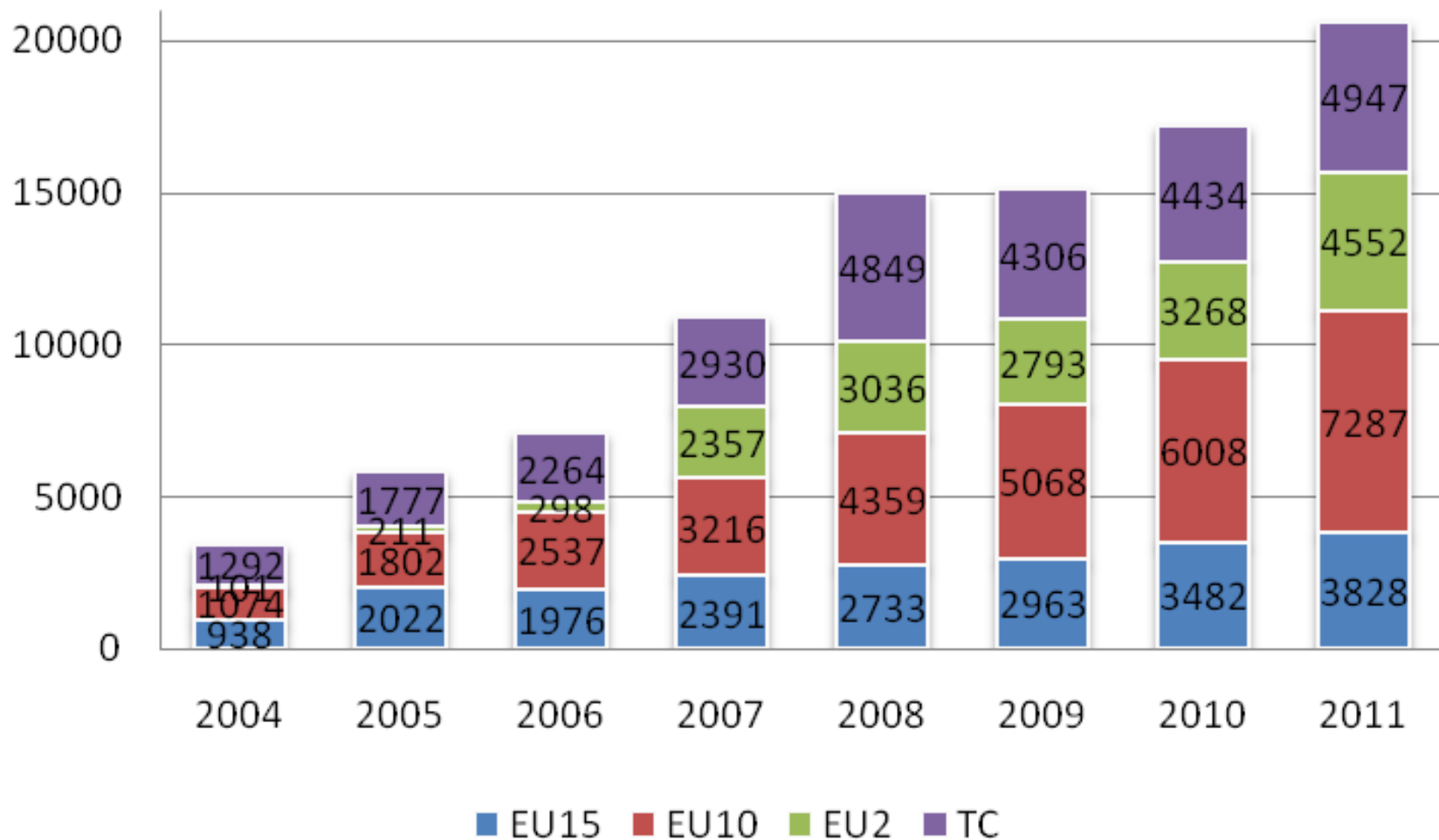
- HT 1 sa zatried'ujú zákonodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci
- HT 2 sa zatried'ujú zamestnania vyžadujúce vedomosti a schopnosti zodpovedajúce vysokoškolskému vzdelaniu, bakalárskemu vzdelaniu alebo vedeckej kvalifikácii
- HT 3 sa zatried'ujú zamestnania vyžadujúce vedomosti a schopnosti zodpovedajúce úplnému strednému, prípadne bakalárskemu vzdelaniu
- HT 4, 5, 6, 7 a 8 sa zatried'ujú zamestnania vyžadujúce rovnaký stupeň vzdelania (stredné vzdelanie, úplné stredné vzdelanie) a rozlišujú sa vzťahom k širokým skupinám špecializácie vzdelania
- HT 9 sa zatried'ujú zamestnania vyžadujúce vedomosti na úrovni základného vzdelania
- HT 0 sa zatried'ujú príslušníci armády (profesionálni vojaci)

ISCED – medzinárodné klasifikácia vzdelania

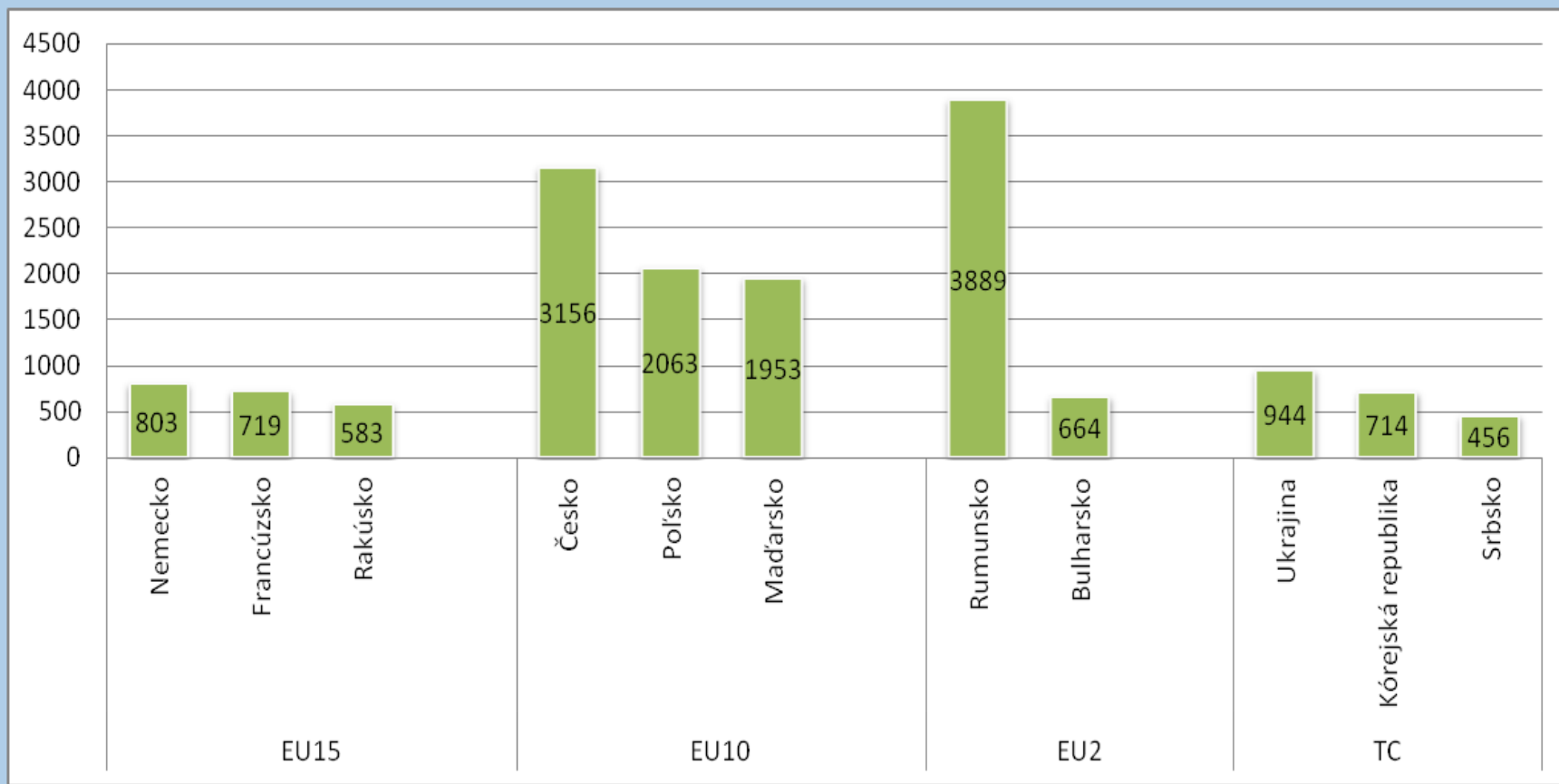
Počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa krajiny pôvodu (ľavá os) a celkový počet migrantov (pravá os)

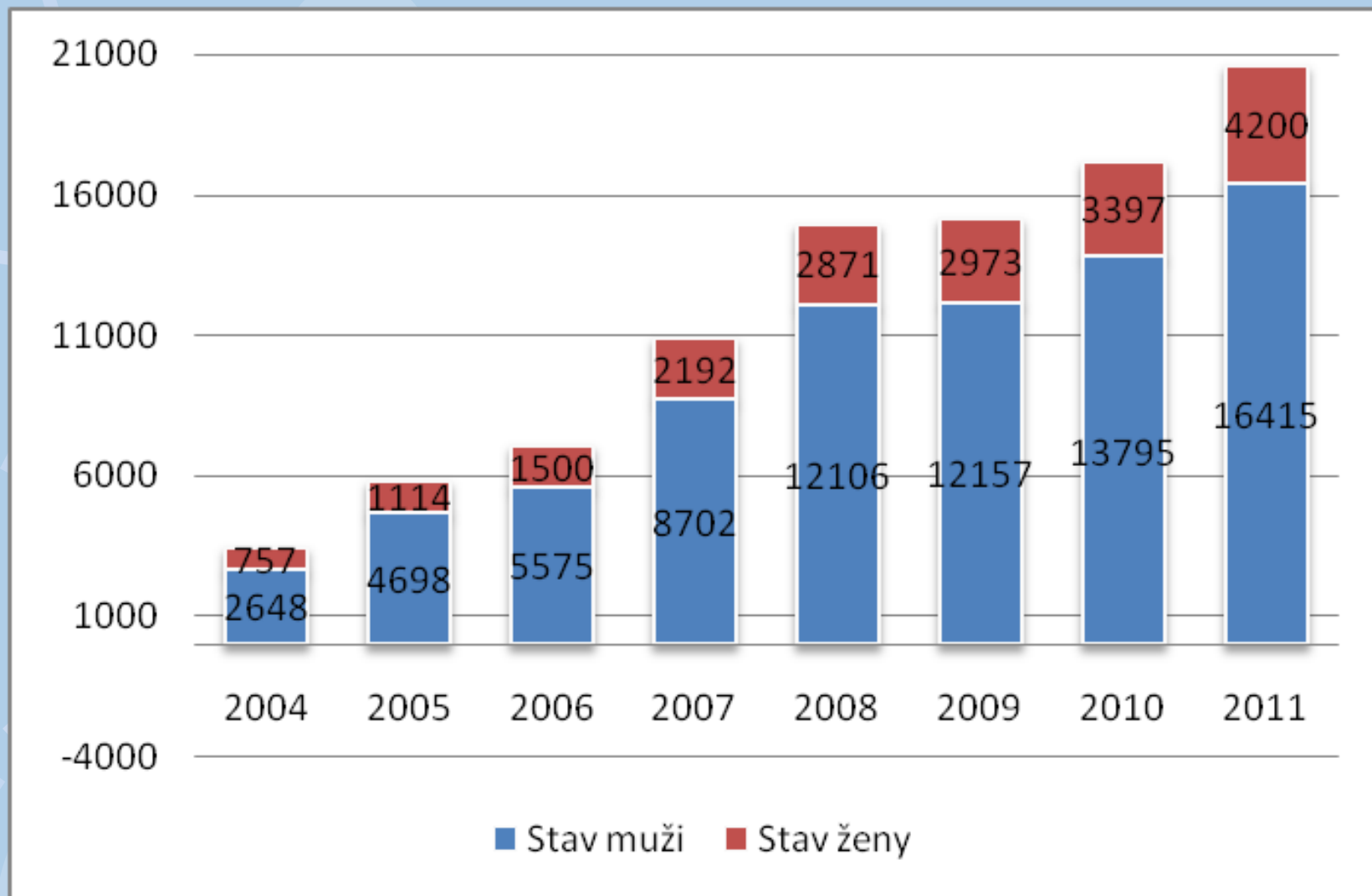
Počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa krajiny pôvodu

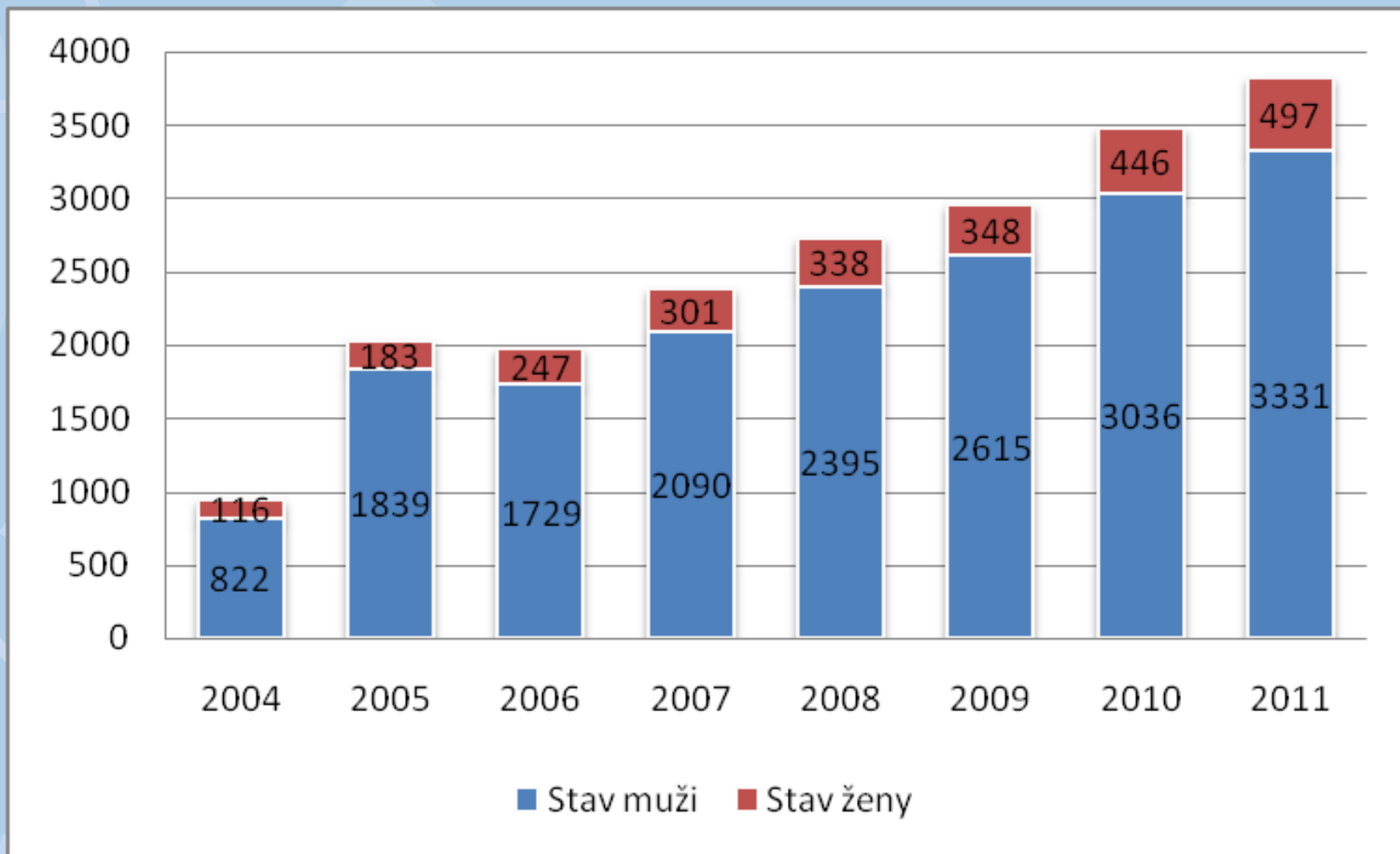
Počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa krajiny pôvodu – najvýznamnejšie zastúpenie

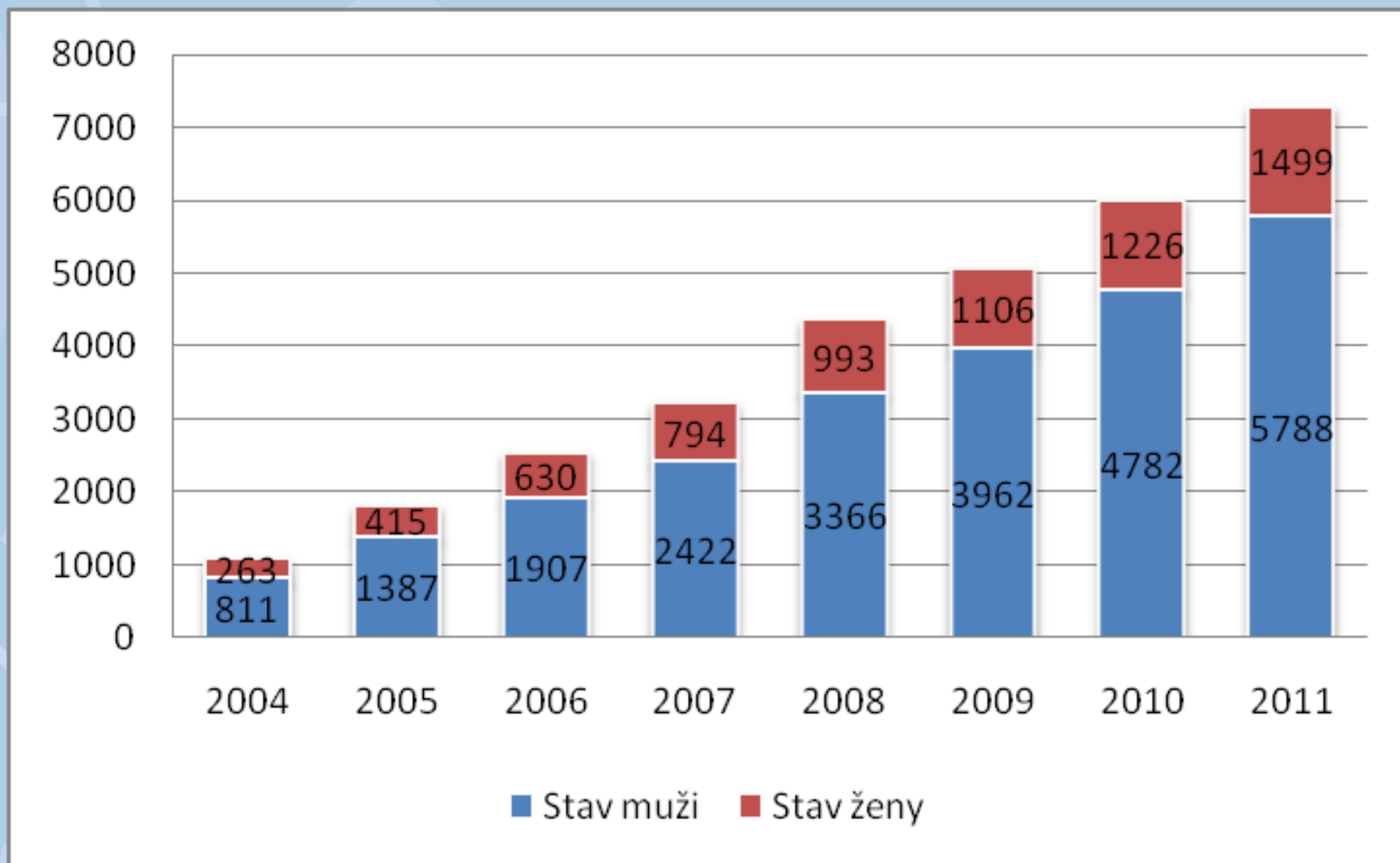
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa pohlavia

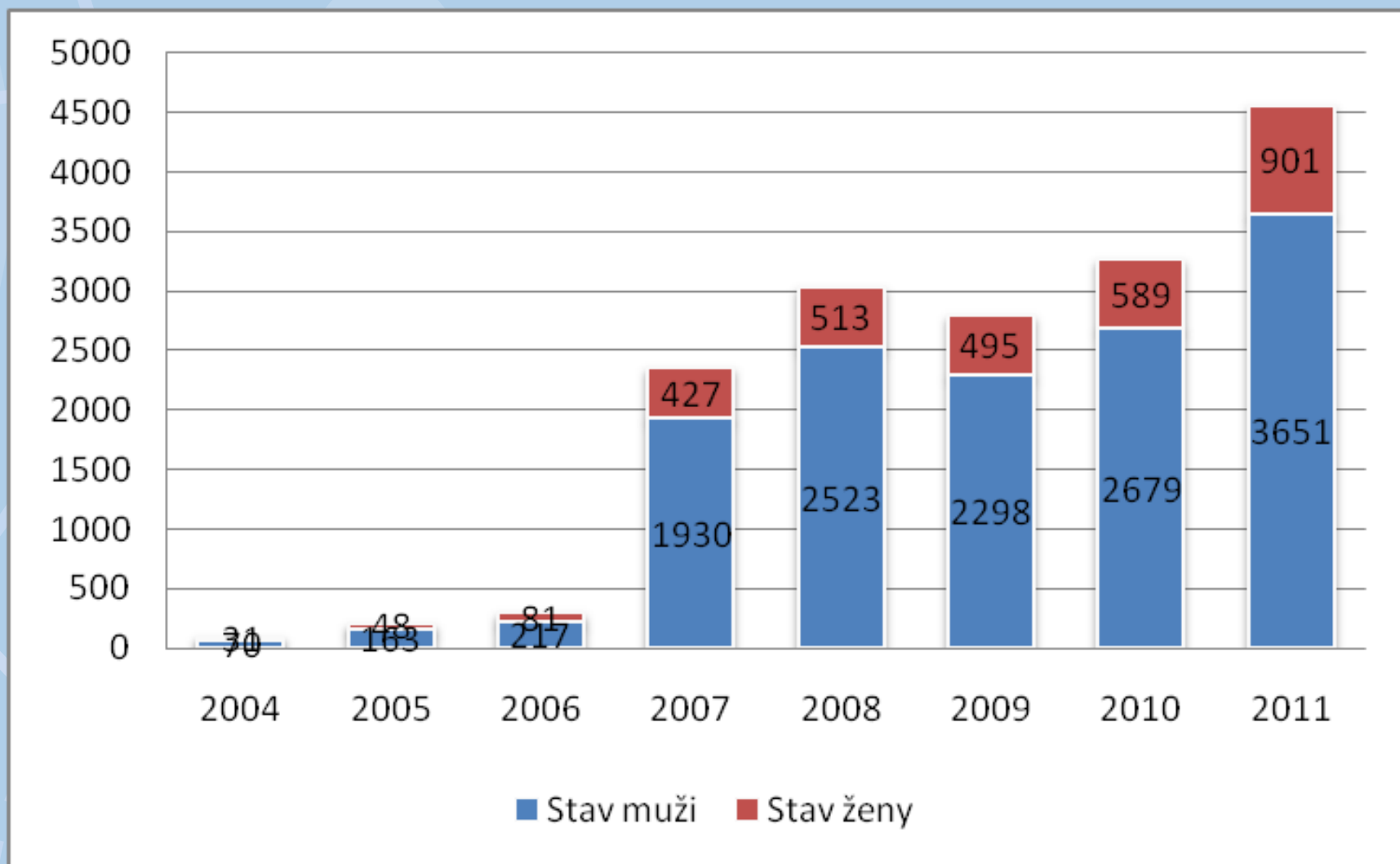
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) zo starých členských krajín podľa pohlavia (EÚ 15)

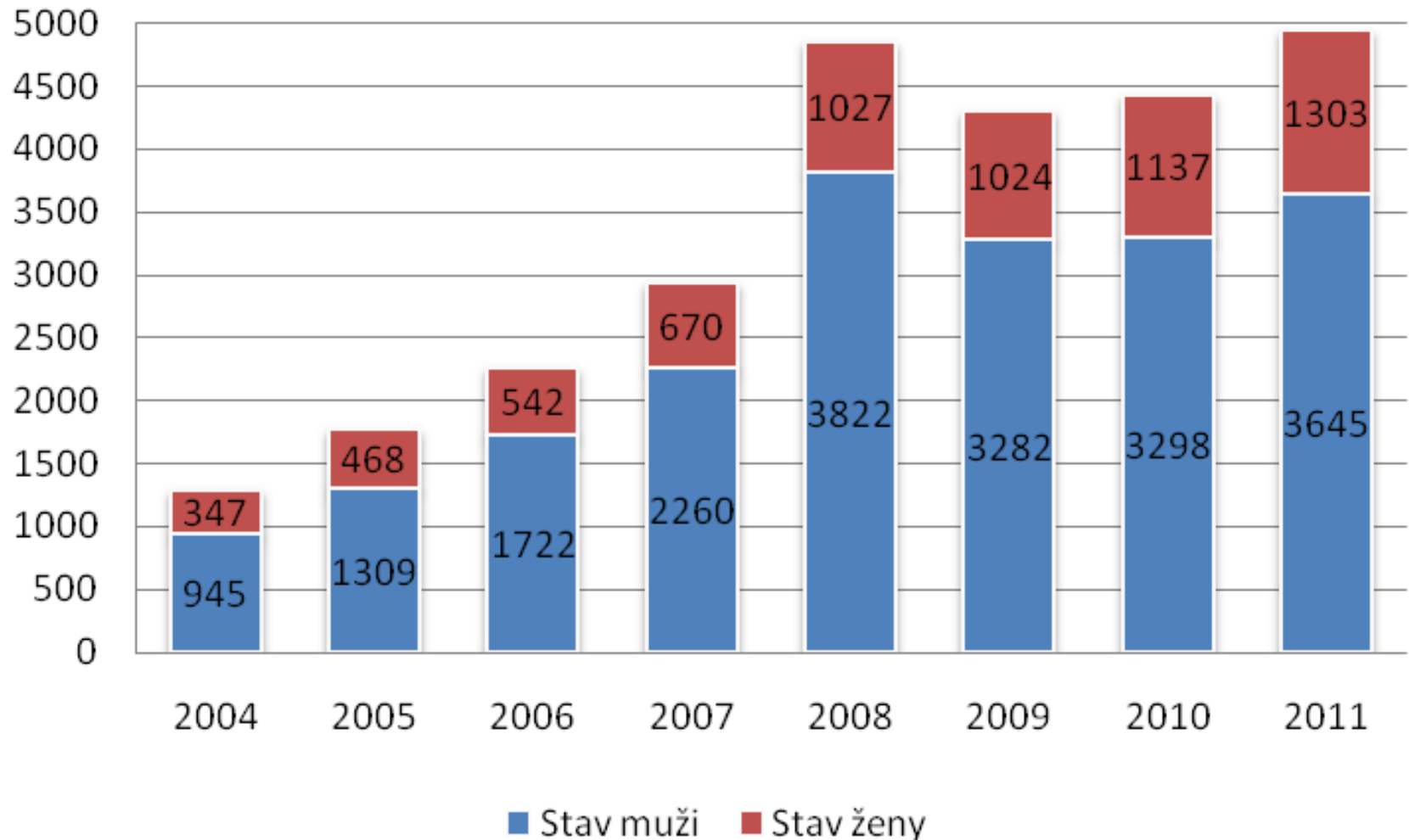
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) z nových členských krajín podľa pohlavia (EÚ 10)

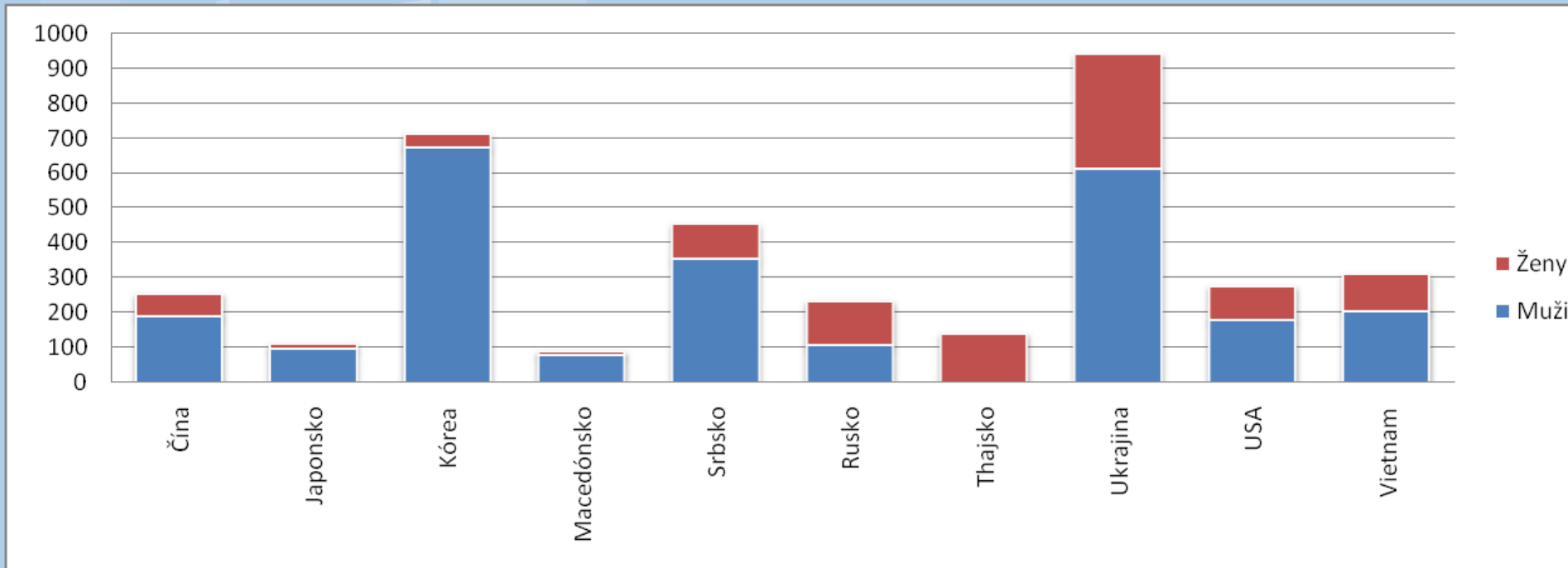
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) z nových členských krajín podľa pohlavia (EÚ 2)

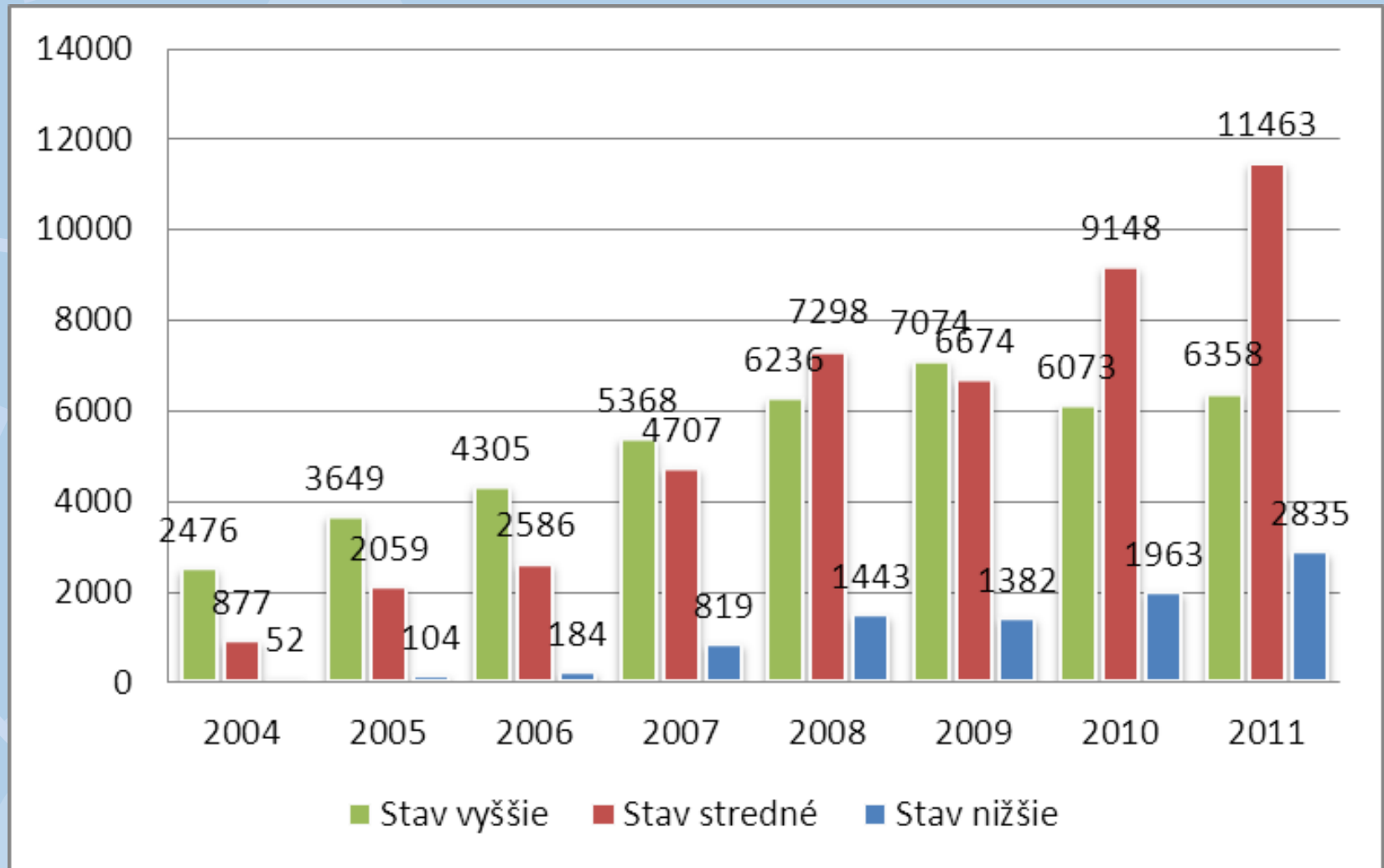
Celkový počet pracovných migrantov podľa pohlavia (cudzincov) z tretích krajín

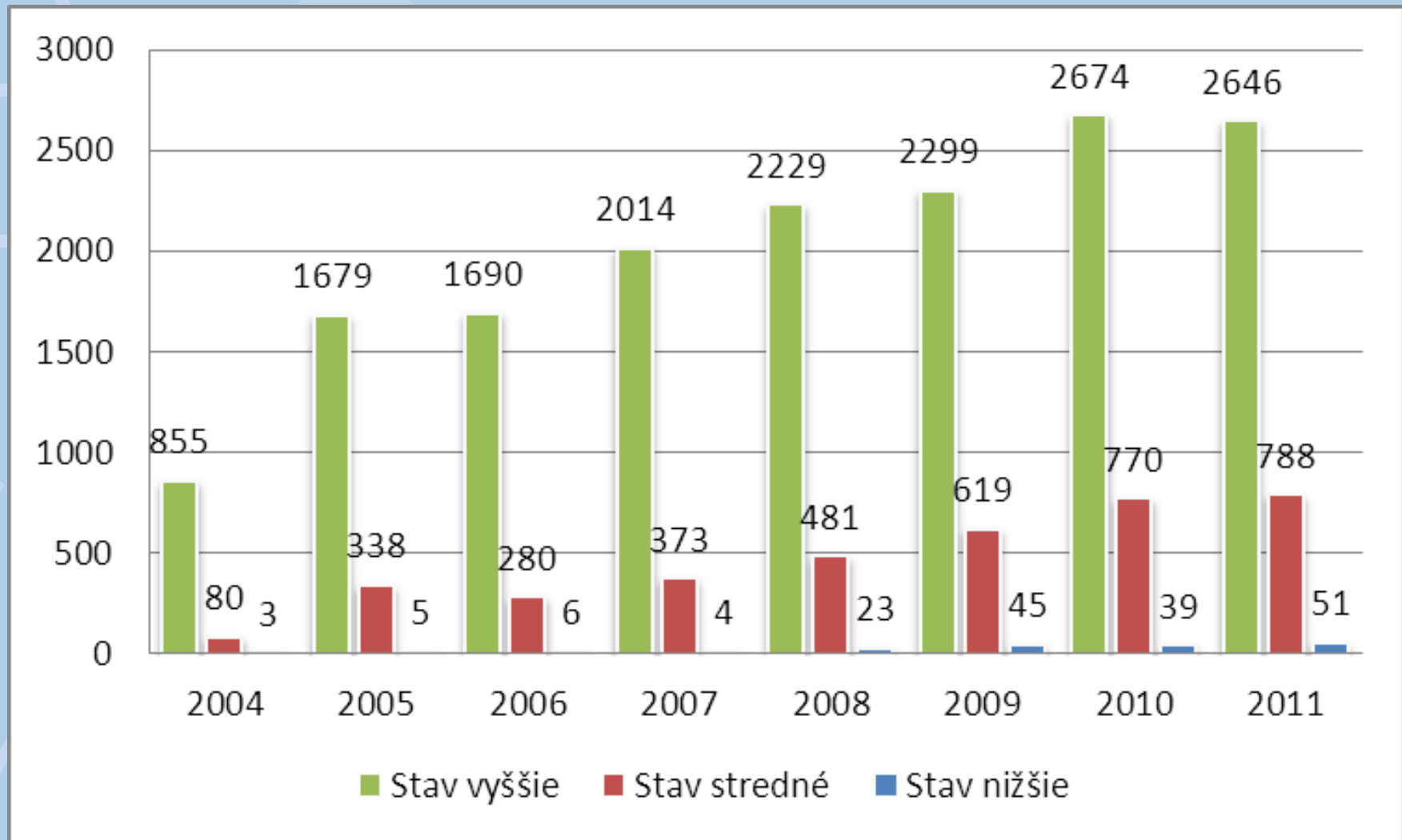
Počet pracovných migrantov (cudzincov) z tretích krajín podľa pohlavia (rok 2011)

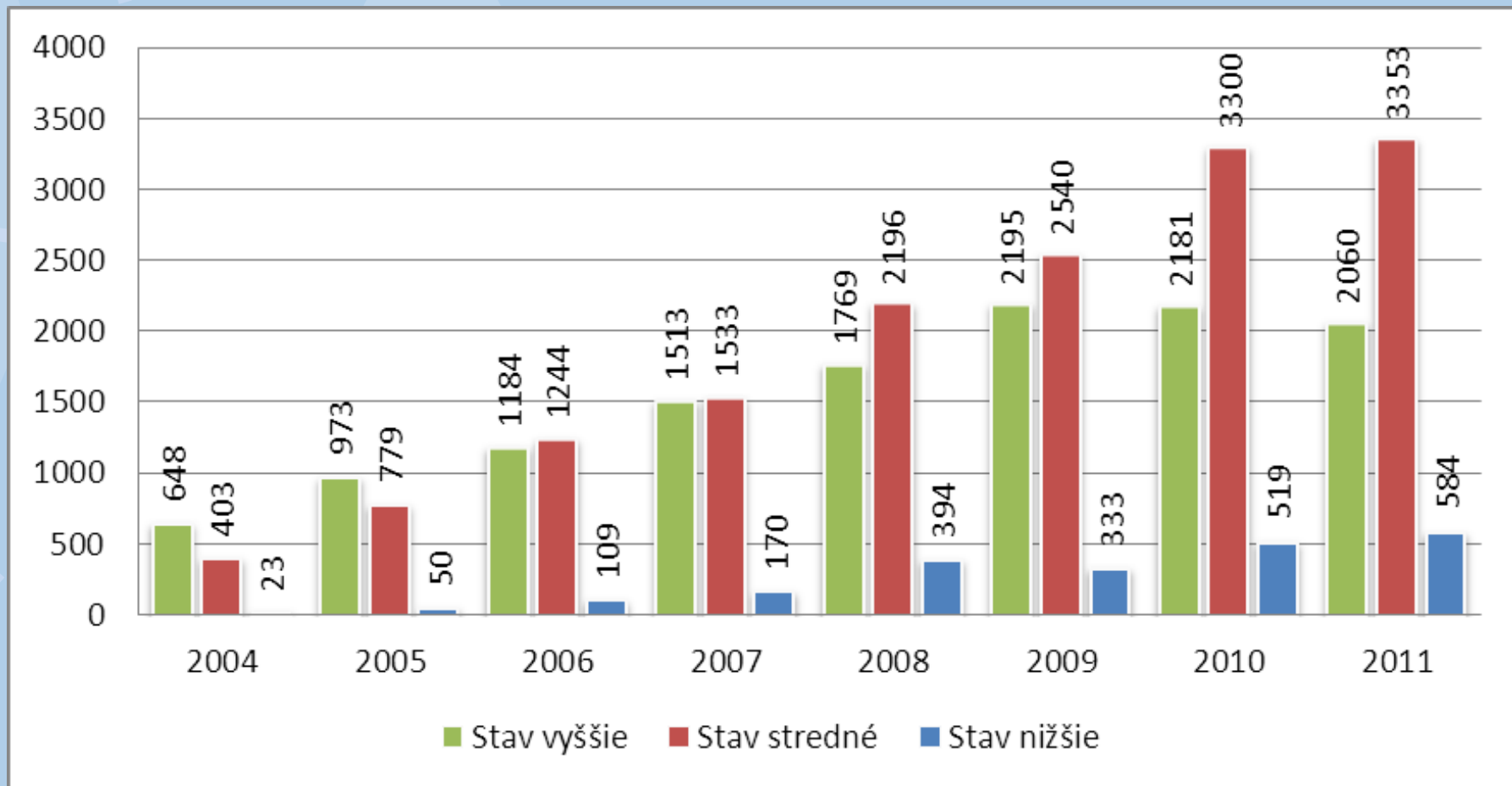
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania

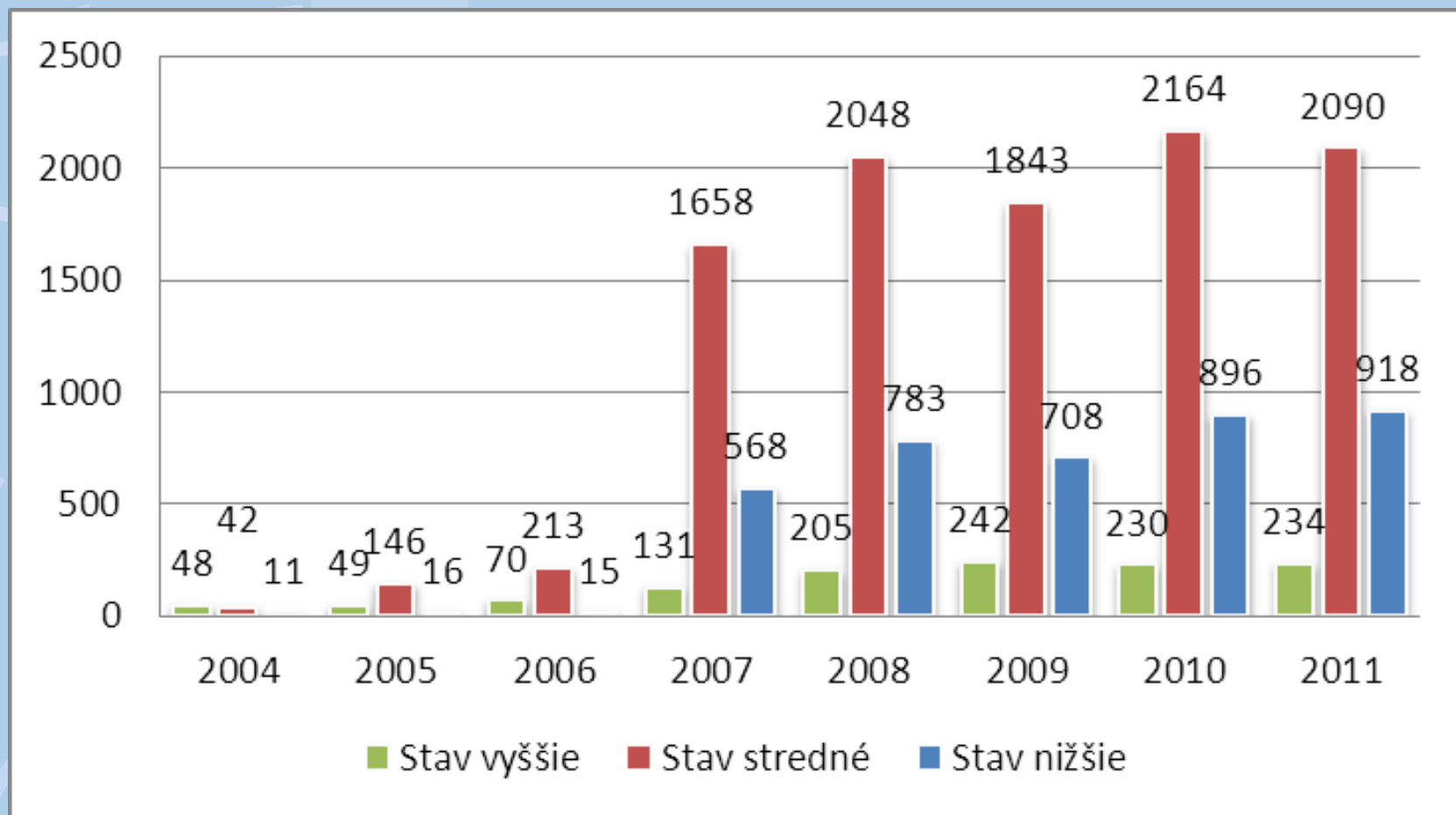
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania (EU 15)

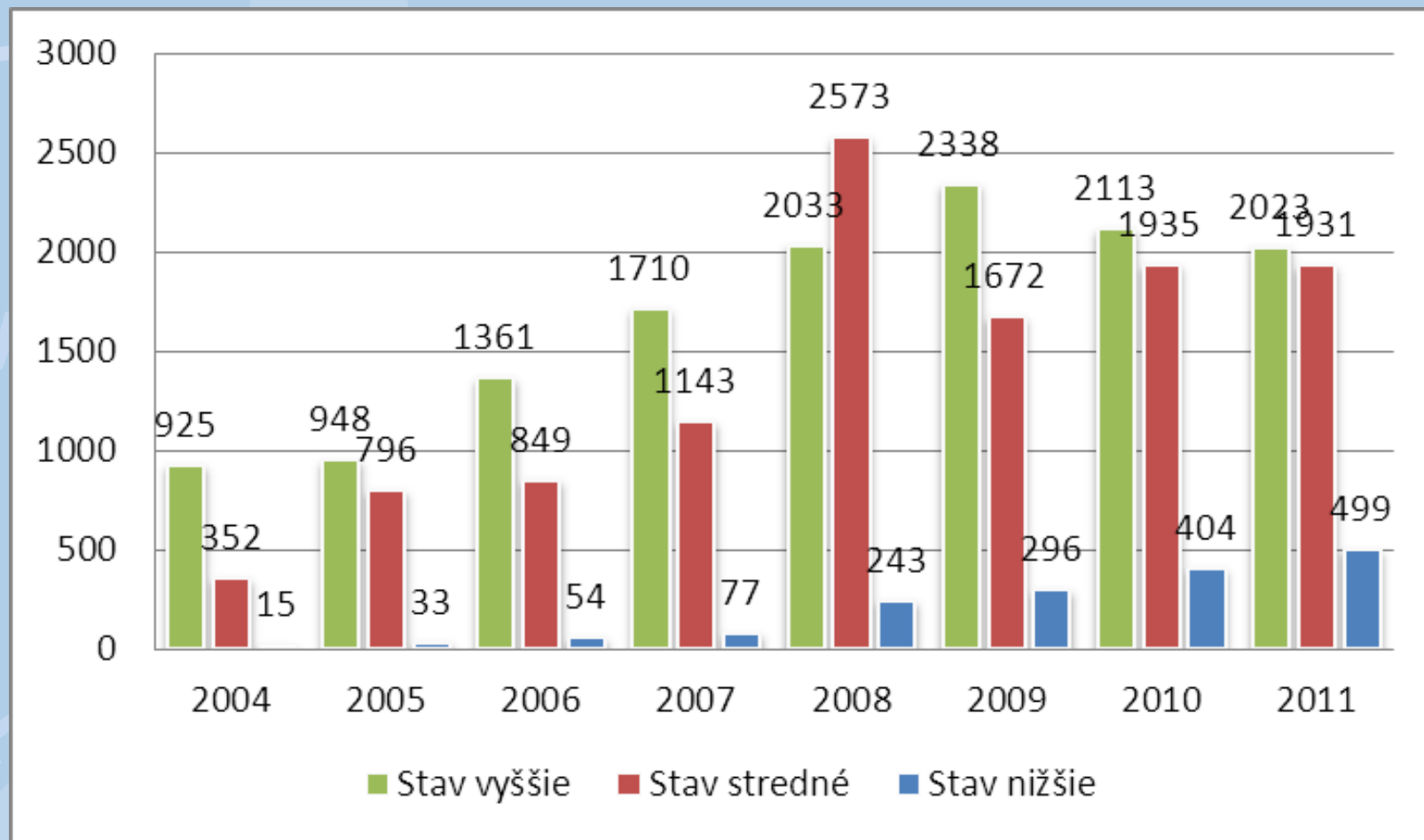
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania (EU 10)

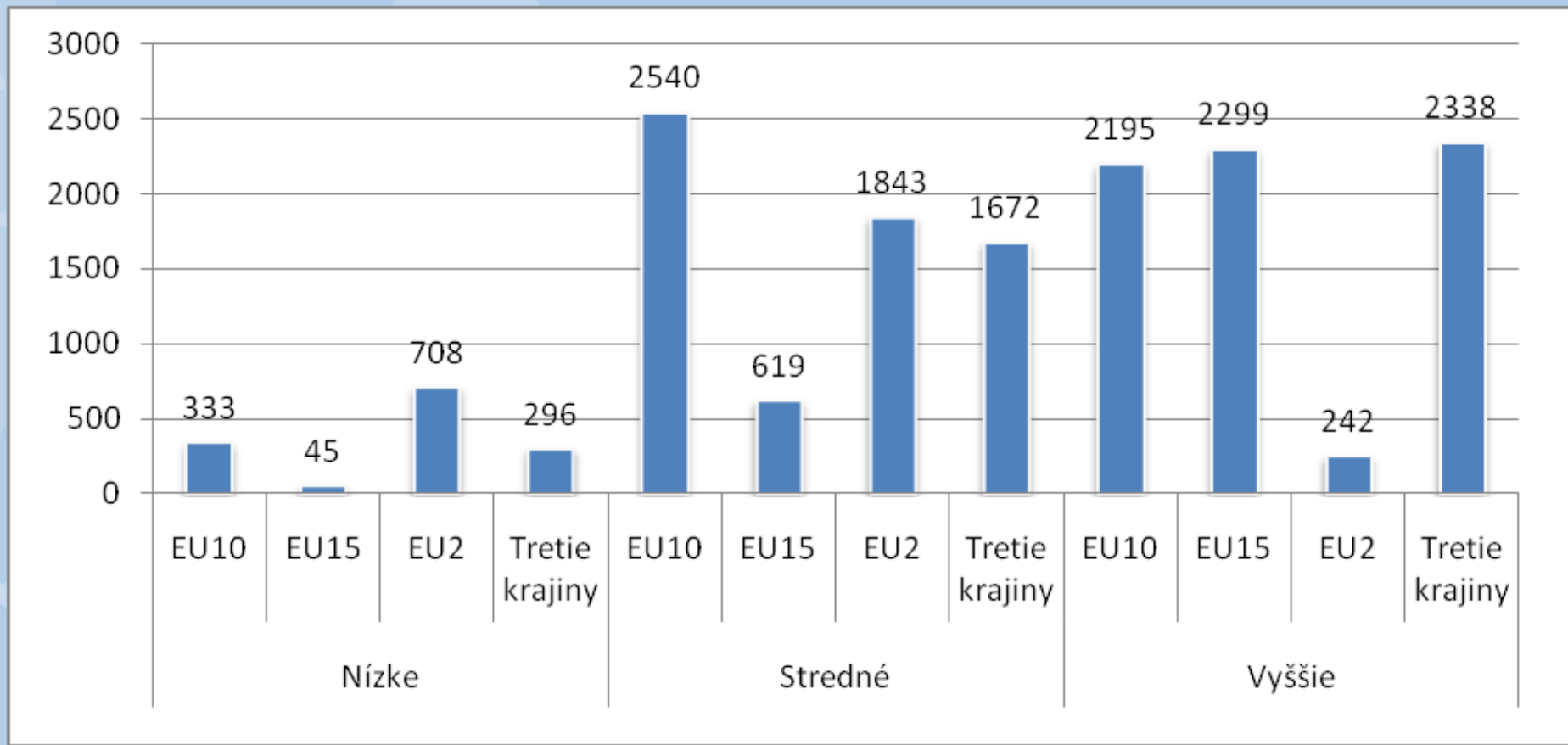
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania (EU 2)

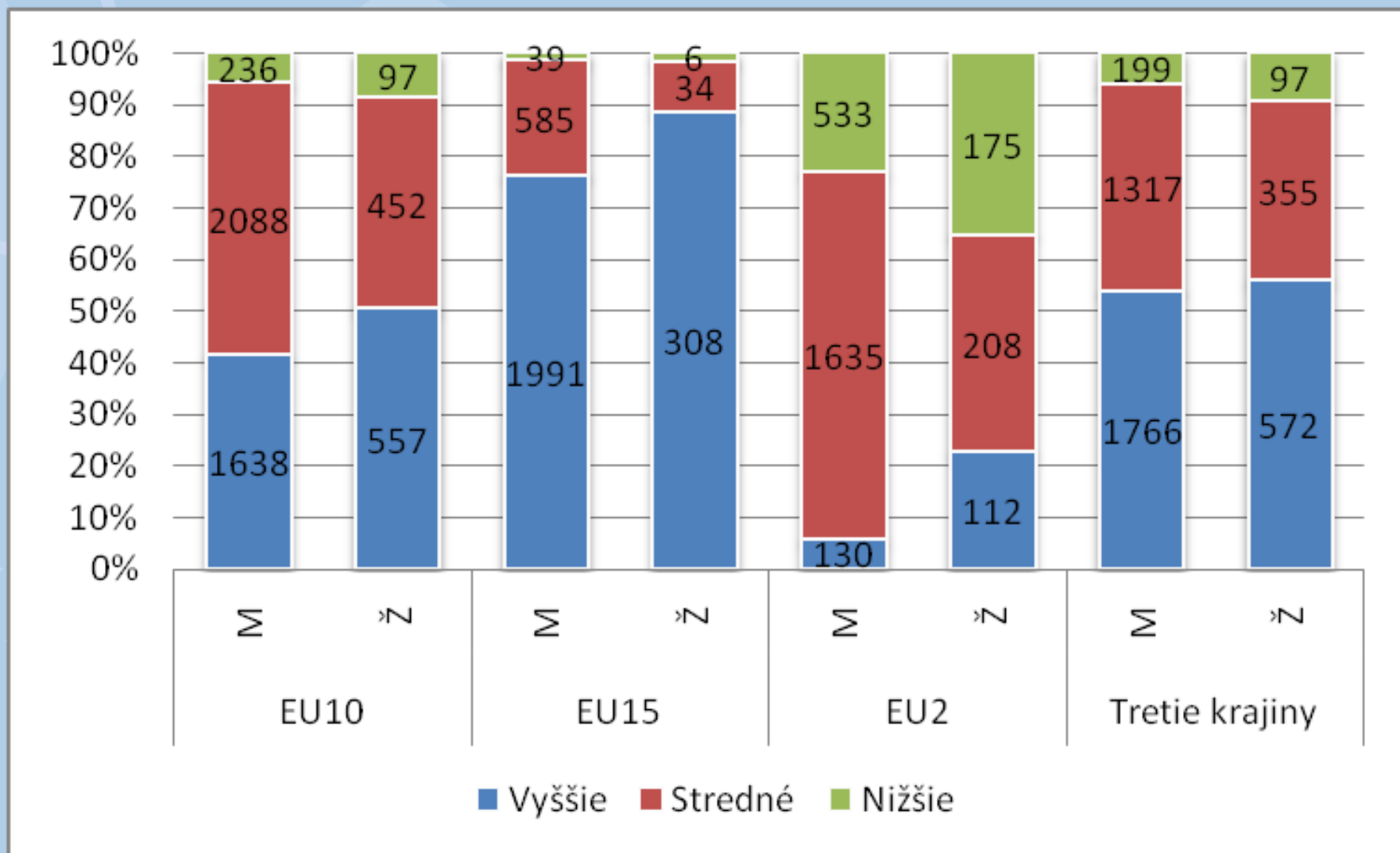
Celkový počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania (tretie krajiny)

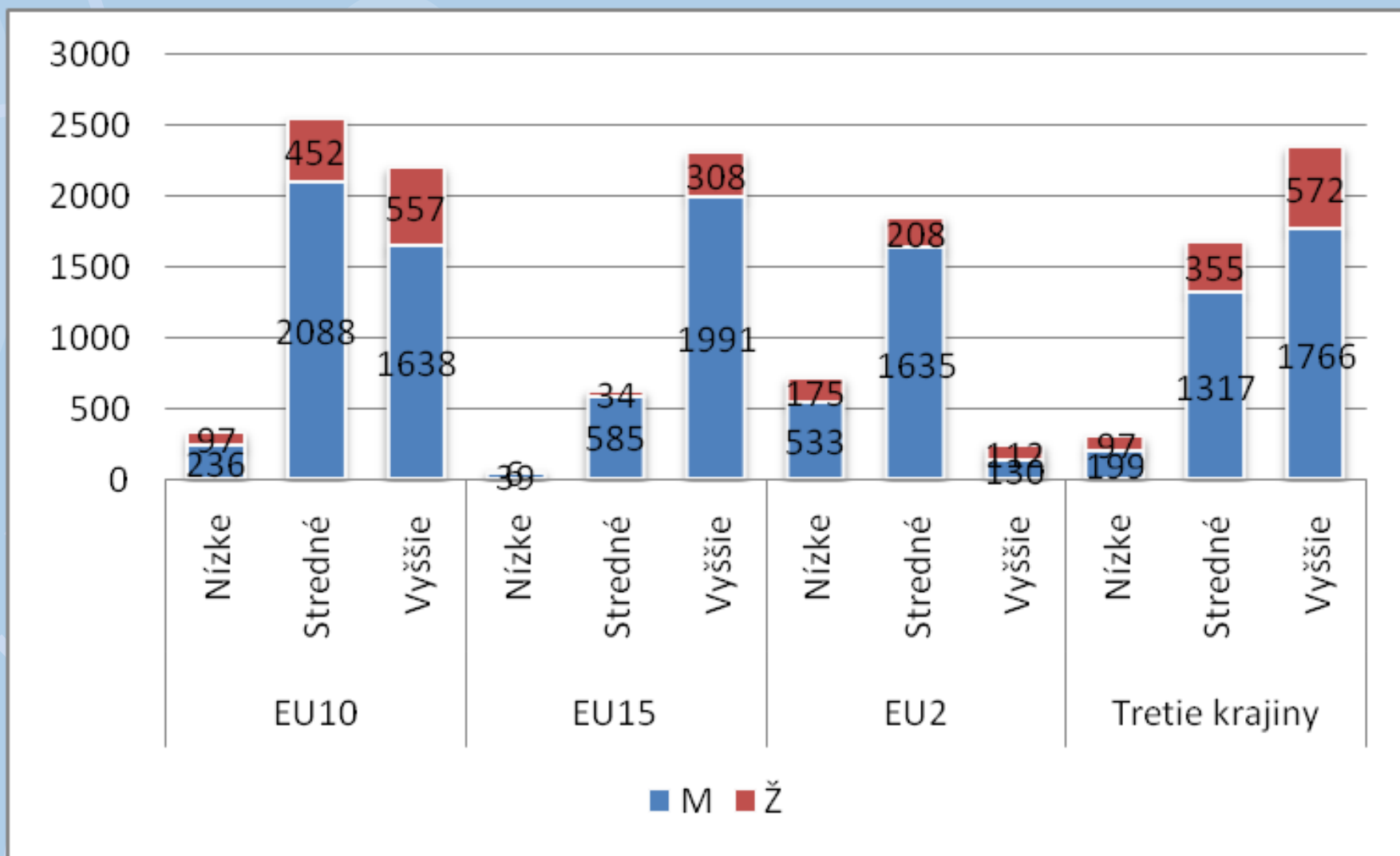
Počet pracovných migrantov (cudzincov) podľa vzdelania (rok 2009)

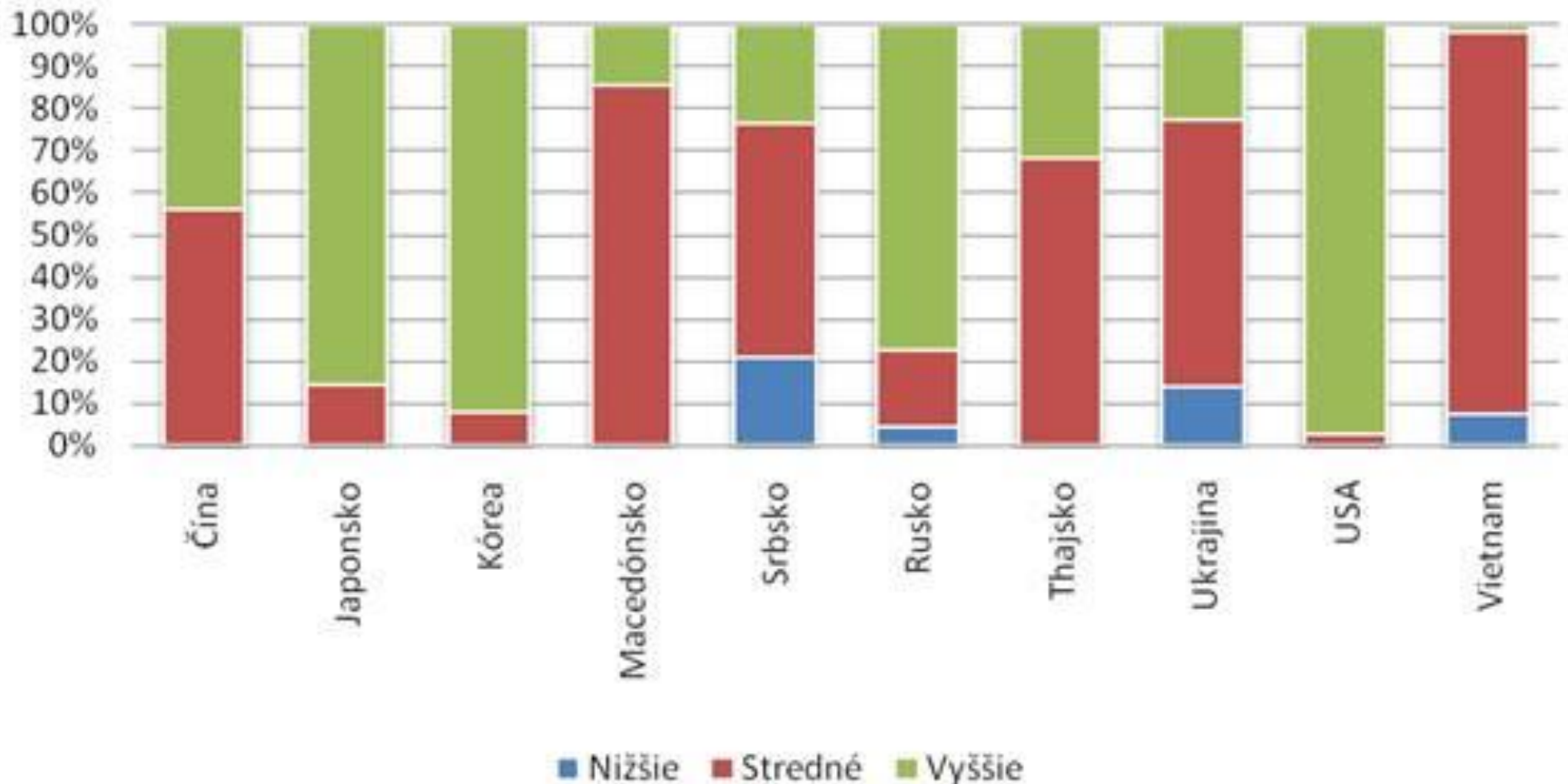
Štruktúra pracovných migrantov (cudzincov) podľa krajiny pôvodu, pohlavia a vzdelania (rok 2009)

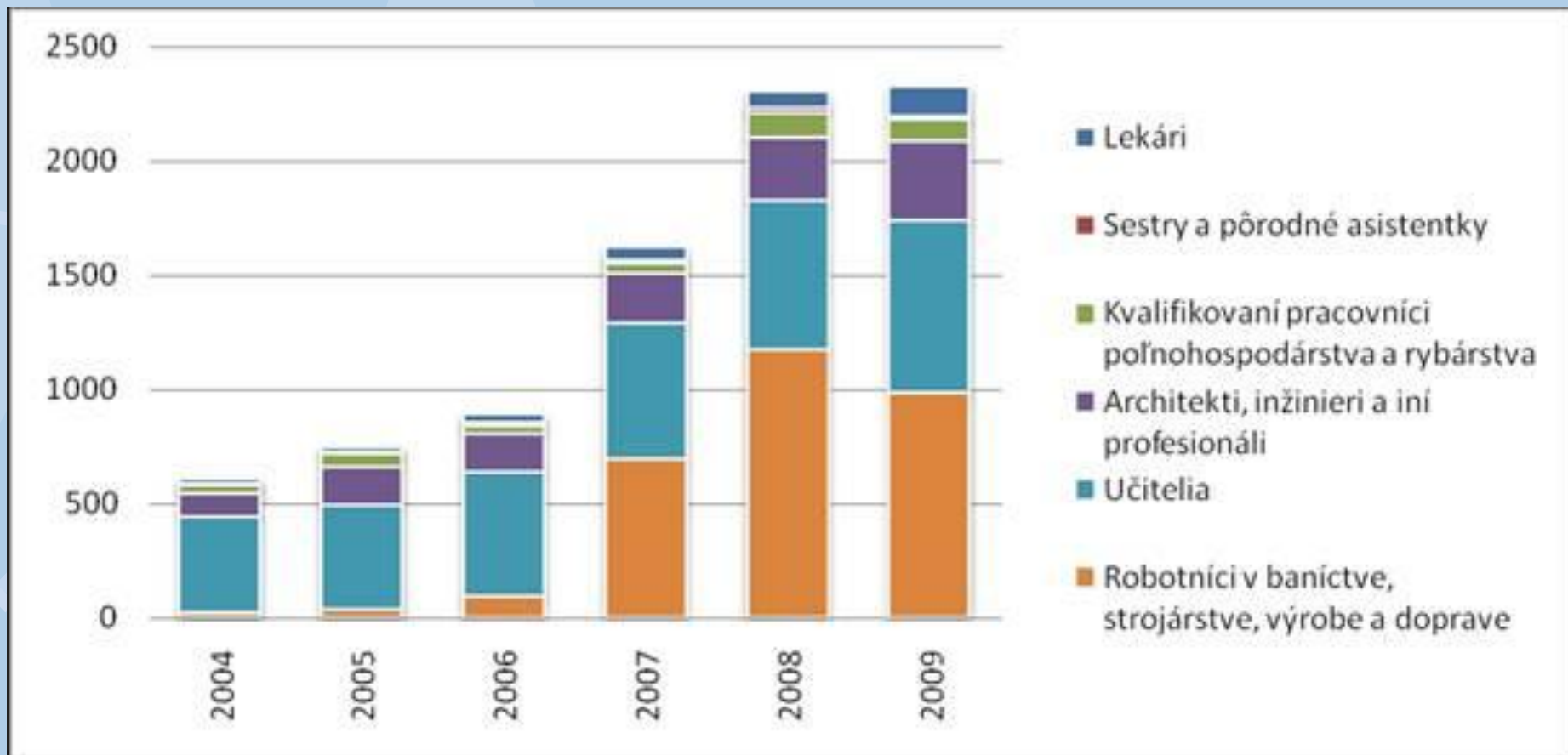
Štruktúra pracovných migrantov (cudzincov) podľa krajiny pôvodu, pohlavia a vzdelania (rok 2009)

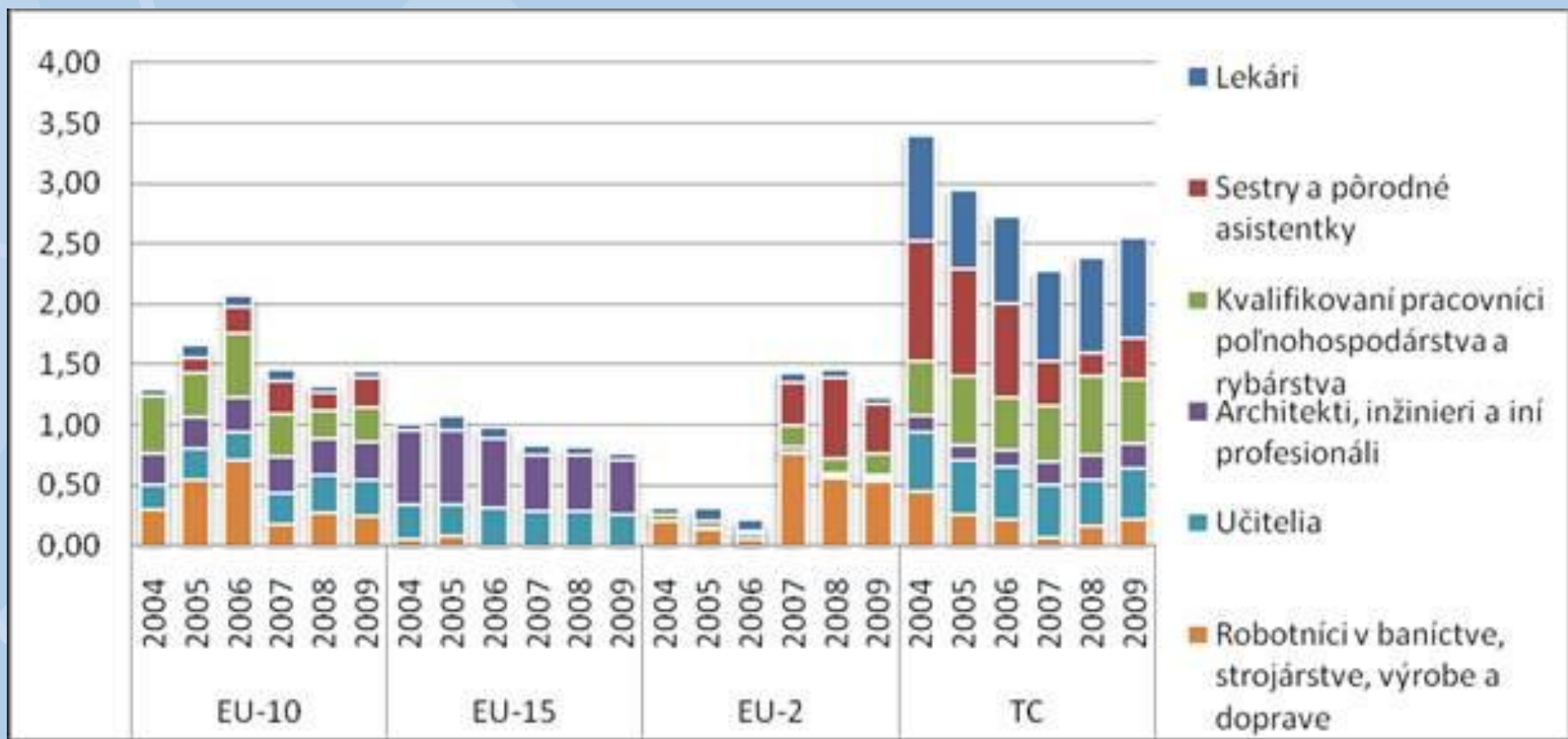
Počet pracovných migrantov (cudzincov) z tretích krajín podľa vzdelania (rok 2009)

Počet pracovných migrantov (cudzincov) zamestnaných vo vybraných profesiách spolu

Podiel vybraných profesií na celkovom počte cudzincov podľa krajín pôvodu

Závery

Právny poriadok ani strategické dokumenty v SR neobsahovali postupy, ktoré by upravovali spoluprácu Slovenska s tretími krajinami (nečlenskými štátmi) so zameraním na získanie kvalifikovanej pracovnej sily pre trh práce SR.

Otázky spojené s pracovnou migráciou v SR sú riešené väčšinou iba okrajovo a nevenuje sa im dostatočná pozornosť – čo sa zmenilo uznesením vlády č. 574/2011.

Považujeme za dôležité podporiť výskum v oblasti identifikácie tých oblastí trhu práce, ekonomických odvetví, profesií, stupni vzdelania a regiónov, kde by pracovná imigrácia priniesla maximálny úžitok a na tomto základe stanoviť aktivity na získanie kvalifikovaných a vysokokvalifikovaných migrantov v súlade s potrebami SR.

Ďakujem za pozornosť

The background is a solid light blue color. It features several decorative elements: a large solid light blue circle on the left side, a dashed light blue circle on the right side, and a dashed light blue circle at the bottom left. A dashed light blue line starts from the top right and extends towards the center. Another dashed light blue line starts from the bottom left and extends towards the center. A large, faint, light blue arc is visible at the bottom of the slide.